Architekt krajobrazu

216201

Inna nazwa zawodu: nie występują
Zadania i czynności

Głównym celem pracy architekta krajobrazu jest projektowanie i modernizacja krajobrazu oraz przeprowadzanie inwentaryzacji i ekspertyz przyrodniczych.

Architekt krajobrazu opracowuje projekty różnych rodzajów architektury krajobrazu, do których należą ogrody, parki miejskie, zieleń i parki osiedlowe, zieleń przy budynkach zakładowych, salonach samochodowych, centrach handlowych, urzędach, szkołach, przedszkolach, szpitalach, kościołach. Architekt krajobrazu projektuje także strefy ruchu pieszego, ścieżki rowerowe, cmentarze, place zabaw, tereny sportowe, wystawy przyrodnicze, ogrody działkowe. Poza tym opracowuje projekty rekultywacji terenów zdegradowanych i prowadzi prace rekultywacyjne, do których należy np. wywóz zanieczyszczonej gleby, nawiezienie nowej gleby, napowietrzanie gleby, nasadzenie odpowiednich roślin, krzewów, drzew. Architekt krajobrazu zajmuje się również pielęgnacją i konserwacją istniejących ogrodów i terenów zielonych, a także parków narodowych, parków uzdrowiskowych, rezerwatów i pomników przyrody, ochroną środowiska przyrodniczego. Ponadto do zadań architekta krajobrazu należy prowadzenie nadzoru autorskiego, w ramach którego pełni kontrolę nad prawidłową realizacją projektu architektonicznego i/lub dokonuje koniecznych w nim korekt i zmian.

Architekt krajobrazu może wykonywać swoją pracę na zlecenie osób prywatnych, firm i instytucji publicznych. Może być zatrudniony w służbach publicznych i podległych im jednostkach, w pracowniach/biurach projektowych, w placówkach oświatowych, może również prowadzić indywidualną działalność gospodarczą.

Architekt krajobrazu to jednak przede wszystkim specjalista od projektowania architektury krajobrazu, który zajmuje się przygotowywaniem koncepcji i gotowych projektów zagospodarowania danego terenu oraz na zlecenie klienta, praktyczną realizacją i/lub nadzorowaniem realizacji projektu. Niezależnie od tego czy architekt wykonuje to zadanie w ramach jednoosobowej działalności czy też w biurze/pracowni projektowej wymaga to od niego wykonania wielu czynności. Na początku swojej pracy architekt musi dobrze poznać oczekiwania i potrzeby klienta, jak również wielkość środków finansowych, jakie klient może przeznaczyć na projekt. Następnie przeprowadza wizję miejsca realizacji projektu. Opisuje znajdujące się na nim drogi i ulice, występującą roślinność, drzewa i krzewy, a szczególnie gatunki chronione, zwierzęta, zbiorniki wodne, skupiska ludzi. Przy pomocy różnych metod i wskaźników określa rodzaj występującej gleby i wszystko nanosi na mapy. Z tak przygotowanych map korzysta przygotowując koncepcję projektu i szkice danego terenu. Do szkicowania używa kredek, ołówków pisaków, farb, rapidografów, kalki technicznej. Coraz częściej jednak, architekt krajobrazu korzysta z komputera i specjalistycznych programów służących do projektowania zieleni. Architekt w swojej pracy wykorzystuje również literaturę specjalistyczną, oferty firm produkujących elementy wystroju ogrodów, fachowe czasopisma i katalogi – głównie roślin. Przygotowuje także kosztorys danego projektu. Czasami przygotowuje również makietę projektowanego obiektu.

Architekt krajobrazu zajmuje się także wykonawstwem, czyli praktycznym wykonaniem projektu na podstawie umowy zawartej z klientem. Podczas realizacji projektu bądź pielęgnacji obiektów architektury krajobrazu wykorzystywane są różne narzędzia, np. szpadel, młotek, graca, sekator, przyrządy kontrolno-pomiarowe oraz pojazdy i maszyny, np. do transportu roślin, koparka, glebogryzarka. Jeśli architekt krajobrazu sam zajmuje się wykonawstwem, musi umieć posługiwać się narzędziami, przyrządami i maszynami. Sam dobiera, kupuje i sadzi rośliny, krzewy, drzewa, buduje oczka wodne, fontanny, źródełka, ścieżki ogrodowe, tarasy, zakłada trawniki i systemy oświetlenia ogrodu i nawadniania. Zazwyczaj jednak przy realizacji projektów zatrudnia pracowników, którzy potrafią obsługiwać niezbędne maszyny, wykonują prace fizyczne, wtedy architekt krajobrazu nadzoruje ich pracę. Jeśli wymaga tego projekt, architekt korzysta także z pomocy specjalistów innych dziedzin, np. architektów, urbanistów, geodetów, elektryków. Ponadto architekt krajobrazu może świadczyć jedynie usługi doradcze, jeśli klient sam chce realizować projekt lub świadczyć tylko usługi pielęgnacyjne. Wykonuje wówczas takie prace, jak koszenie, napowietrzanie i podlewanie trawników, odchwaszczanie, nawożenie, cięcia pielęgnacyjne i odmładzające, zwalczanie szkodników, oczyszczanie obiektów wodnych, przesadzanie roślin, zabezpieczanie roślin na zimę.

Nieco inne zadania ma architekt krajobrazu zatrudniony w służbach publicznych (urzędy miast). Tu jego praca nie polega na opracowywaniu projektów architektury krajobrazu, ale bardziej związana jest z zarządzaniem terenami zielonymi. Architekt zajmuje się wówczas organizacją konkursów i przetargów na wykonawstwo projektów terenów zieleni, a także nadzorem nad ich wykonawstwem. Architekt krajobrazu może także pracować w przedsiębiorstwach usług komunalnych, przedsiębiorstwach robót ogrodniczych. W tych pierwszych, nadzoruje prace pielęgnacyjne i konserwatorskie terenów zieleni dla miasta, np. cięcia sanitarne i pielęgnacyjne, nasadzenia roślin, krzewów, drzew, wycinkę drzew, koszenie traw. Natomiast w przedsiębiorstwach robót ogrodniczych prowadzi inwentaryzację, czyli spis roślinności na danym terenie, projektuje tereny zieleni (ogrody, klomby, rabaty, trawniki), zakłada i/lub nadzoruje zakładanie i pielęgnację zieleni.

Architekt krajobrazu może również zajmować się dydaktyką w placówkach oświatowych. Zajmuję się wówczas przekazywaniem uczniom i studentom wiedzy o projektowaniu ogrodów, historii sztuki ogrodowej, sposobach i metodach realizacji projektów. Natomiast architekt pracujący na stanowiskach naukowych, zajmuje się badaniami nad praktycznym wykorzystaniem w pracach nad architekturą krajobrazu, wyników prac badawczych innych dziedzin nauki, np. ochrony środowiska przyrodniczego, leśnictwa, historii sztuki, geologii, ekologii, itp.

Środowisko pracy

Warunki materialne

Praca architekta krajobrazu odbywa się zarówno w pomieszczeniach zamkniętych, tj. w pracowni projektowej, biurze projektowym, urzędzie, jak i w terenie.

Przygotowanie projektu wymaga wielu godzin pracy przy stole kreślarskim lub przy komputerze w pozycji siedzącej, co może powodować powstanie dolegliwości kręgosłupa. Praca przy stole kreślarskim i przy komputerze może wpływać także na osłabienie wzroku. Praca architekta krajobrazu odbywa się również w terenie, często w różnych warunkach pogodowych, co może z biegiem lat zwiększać podatność na

choroby układu oddechowego i choroby reumatyczne. Podczas pracy w terenie architekt jest także narażony na urazy i uszkodzenia ciała, które mogą być spowodowane, np. brakiem ostrożności przy posługiwaniu się w pracy urządzeniami i narzędziami.

Architekt krajobrazu pracuje w kontakcie z roślinami, środkami ochrony roślin, nawozami, które mogą powodować uczulenia.

Warunki społeczne

Praca architekta krajobrazu ma zarówno charakter indywidualny, jak i zespołowy.

Architekt krajobrazu może wykonywać swoją pracę sam w jednoosobowej pracowni. Może także pracować w pracowni/biurze projektowym zatrudniającym kilka osób. Na etapie realizacji projektu, w zależności od jego wielkości, w zespole może pracować nawet 15-20 osób.

Niezależnie od miejsca wykonywania pracy (jednoosobowa pracownia, biuro/pracownia projektowa, służby publiczne i podlegle im instytucje) praca architekta krajobrazu odbywa się w kontakcie z ludźmi. Architekt krajobrazu prowadzi rozmowy/wywiady z klientami, z dostawcami, z pracownikami urzędów i instytucji związanych z realizacją projektu oraz rozmowy/konsultacje z członkami zespołu wykonującego projekt. Praca architekta w zespole projektowym to także działanie o charakterze indywidualnym, ponieważ w zależności od wielkości i złożoności projektu, każdy wykonuje swoją część projektu, a następnie składa się go w całość. Pracując w urzędach architekt krajobrazu nie wykonuje zadań projektowych, ale to także praca z ludźmi – rozmowy i ustalenia z kolegami, przełożonymi, innymi architektami, osobami realizującymi projekty dla miasta.

Warunki organizacyjne

Czas pracy architekta krajobrazu zależy od miejsca zatrudnienia. Architekta krajobrazu pracującego w biurze/pracowni projektowej lub prowadzącego indywidualną działalność gospodarczą, nie obowiązują stałe godziny pracy. Średnio pracuje on 6-12 godzin dziennie. Liczba godzin pracy w ciągu dnia może jednak ulec wydłużeniu w zależności od terminu realizacji i złożoności projektu, wielkości i liczby zleceń. W zależności od stylu pracy architekta krajobrazu, jego praca związana z projektowaniem, może odbywać się w porze nocnej, a jeśli ma dużo zleceń lub krótki termin opracowania i wykonania projektu, także w soboty i/lub niedziele. Szczególne nasilenie pracy w zawodzie architekta krajobrazu następuje od marca do października. Przystępując do prac nad nowym projektem trzeba liczyć się z możliwością wyjazdów na miejsce projektowanego terenu, aby przeprowadzić inwentaryzację danego terenu oraz na spotkania z klientem. W trakcie realizacji projektu konieczne są wizyty w miejscu realizacji projektu, aby organizować i nadzorować przebieg prac zgodnie z projektem, przepisami prawa oraz kontrolować rzetelność prac zespołu fachowców różnych branż.

Architekta krajobrazu pracującego w służbach publicznych, tj. w urzędach lub podległych im jednostkach, obowiązuje 8-godzinny dzień pracy przez 5 dni w tygodniu. Jeśli architekt wykonuje swoją pracę w placówkach oświatowych, pracuje zgodnie z ustalonym harmonogramem zajęć (w przypadku pracy na kierunkach zaocznych może pracować również w soboty i niedziele).

Praca architekta krajobrazu nie jest pracą rutynową ponieważ nie może on powtarzać swoich projektów, każdy z nich powinien być oryginalny i niepowtarzalny.

Wykonując swoją pracę architekt krajobrazu ponosi odpowiedzialność za środki finansowe powierzone mu przez klienta na realizację projektu oraz za przygotowanie i realizację projektu zgodnie z posiadaną wiedzą, umiejętnościami i przepisami prawa.

Wymagania psychologiczne

Podstawowymi cechami, jakich wymaga zawód architekta krajobrazu, są wyobraźnia, uzdolnienia plastyczne oraz umiejętności interpersonalne.

Przygotowanie oryginalnego projektu wymaga umiejętności niekonwencjonalnego myślenia i zdolności twórczych, a także wyobraźni przestrzennej, aby wyobrazić sobie, jak będzie wyglądał dany teren w przyszłości. Przy sprawnym wykonaniu projektów ważne są także uzdolnienia plastyczne i dokładność, aby narysować nowy obraz terenu według swojej wizji. Natomiast, żeby projekt tworzył spójną całość niezbędna jest zdolność kojarzenia i łączenia różnych elementów projektu i wiedzy z różnych dziedzin.

Praca w zawodzie architekta krajobrazu to w dużej części kontakty z ludźmi tj. klientami, pracownikami urzędów, członkami zespołu projektowego. Dlatego istotne są umiejętności interpersonalne. W trakcie rozmów z klientami ważna jest otwartość, umiejętność wczucia się w ich potrzeby i oczekiwania, pozytywne nastawienie do ludzi. W sytuacji pojawiających się w kontakcie z klientem ograniczeń dotyczących proponowanych rozwiązań, wielkości środków finansowych przeznaczonych na projekt, przepisów prawnych, ustalania wynagrodzenia za pracę architekta krajobrazu, bardzo przydatna jest umiejętność negocjacji, umiejętność komunikowania się, rzeczowego argumentowania, aby móc obronić swój projekt, znaleźć kompromisowe rozwiązanie spośród wielu proponowanych. Ponieważ duża część pracy architekta krajobrazu prowadzona jest w zespole specjalistów z różnych branż, oprócz zdolności komunikowania się, przydatne są także zdolności kierownicze i organizatorskie, podzielność i przerzutność uwagi, zrównoważenie emocjonalne, umiejętność podejmowania szybkich i trafnych decyzji. Szczególnie dlatego, że architekt krajobrazu często pełni w takim zespole funkcję koordynatora/kierownika pracowni, który organizuje pracę swoją i innych członków zespołu.

Architekt krajobrazu prowadzący działalność indywidualną powinien posiadać umiejętność łatwego nawiązywania kontaktów z ludźmi, która jest potrzebna przy zabieganiu o zamówienia na jego usługi.

Ponadto praca architekta krajobrazu wymaga odwagi w prezentowaniu swoich pomysłów, w stosowaniu nowych rozwiązań i obronie słuszności tych rozwiązań, a także zaangażowania i wytrwałości w ich praktycznej realizacji. Należy również zaznaczyć, że w tym zawodzie ważna jest samodzielność i samodyscyplina w pracy.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca architekta krajobrazu należy do prac średnio lekkich, ponieważ oprócz projektowania zajmuje się on również wykonawstwem, czyli realizacją projektu w praktyce. Istotna jest w tej pracy dobra ogólna sprawność fizyczna, dobra sprawność rąk, dobra sprawność narządu wzroku – rozróżnianie barw i dobre widzenie głębi. Architekt krajobrazu nie powinien mieć skłonności do alergii.

Osoba wykonująca pracę w tym zawodzie powinna być sprawna intelektualnie i psychicznie. Przeciwwskazaniem do pracy w zawodzie architekta krajobrazu są już zaburzenia niewielkiego stopnia zręczności rąk, sprawności sensomotorycznych (rozróżniania barw, widzenia stereoskopowego, koordynacji wzrokowo-ruchowej, percepcji kształtów) oraz lekkie upośledzenie umysłowe.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem koniecznym do podjęcia pracy w zawodzie architekta krajobrazu jest ukończenie studiów wyższych inżynierskich i/lub magisterskich na kierunku architektura krajobrazu i uzyskanie tytułu zawodowego architekt krajobrazu. Architekturę krajobrazu można studiować w uczelniach publicznych: uniwersytetach, politechnikach, uczelniach rolniczych oraz w uczelniach niepublicznych.

Od kandydatów do pracy, oprócz wykształcenia, wymaga się kreatywności, dyspozycyjności, umiejętności komunikowania się z ludźmi i umiejętności pracy w zespole. W tym zawodzie wymagana jest również umiejętność obsługi komputera i znajomość programów do projektowania, np. Photoshop, AutoCad, Corel, 3Dmax. Ponadto, ponieważ architekt krajobrazu wykonuje swoją pracę bardzo często także w terenie, która wymaga przemieszczania się na miejsce realizacji projektu, niezbędne staje się również posiadanie prawa jazdy.

Zawód architekta krajobrazu wymaga ciągłego doskonalenia kwalifikacji w ramach samokształcenia, jak również poprzez kontynuowanie nauki w ramach studiów podyplomowych, np. z zakresu ekologii, inżynierii i ochrony środowiska, itp. oraz poprzez uczestnictwo w seminariach, szkoleniach, wykładach organizowanych przez stowarzyszenia skupiające architektów krajobrazu.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie architekta krajobrazu możliwości awansu uzależnione są od miejsca zatrudnienia.

Dla architekta krajobrazu zatrudnionego w biurze/pracowni projektowej istnieje możliwość awansu w znaczeniu osiągnięcia wyższego stanowiska w hierarchii, od kreślarza, asystenta projektanta, projektanta, głównego projektanta aż do kierownika pracowni. Architekci krajobrazu zatrudnieni w służbach publicznych i podległych im jednostkach mogą awansować na wyższe stanowiska łącznie z kierowniczymi, zgodnie z hierarchią stanowisk w urzędzie lub w danej jednostce. Natomiast architekci krajobrazu zajmujący się pracą badawczą i dydaktyczną mogą uzyskiwać kolejne tytuły naukowe.

Awansem w zawodzie jest również usamodzielnienie się i założenie własnej pracowni projektowej.

Wielu architektów krajobrazu uczestniczy w konkursach i wystawach prac projektowych. Zdobyte nagrody lub wyróżnienia nobilitują w środowisku zawodowym, dają możliwość samorealizacji zawodowej, zwiększają popularność tych architektów krajobrazu i mogą mieć pośrednio wpływ na liczbę klientów korzystających z ich usług.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W zawodzie architekta krajobrazu nie istnieje górna granica wieku, do której kandydaci mogą ubiegać się o pracę. Osoba posiadająca merytoryczne przygotowanie do wykonywania zawodu i spełniająca warunek formalny dotyczący posiadania wykształcenia wyższego: (magister architektury krajobrazu lub inżynier architektury krajobrazu), może podejmować pracę w każdym wieku. W przypadku występowania problemów ze zdrowiem osoba taka może zajmować się tylko projektowaniem, nie wykonując pracy w terenie.

Możliwości zatrudnienia

Architekci krajobrazu są zatrudniani przez służby publiczne, placówki oświatowe, pracownie/biura projektowe, pracownie konserwacji zabytków i ochrony środowiska oraz firmy konsultingowe. Często również prowadzą biura projektowe w ramach indywidualnej działalności gospodarczej lub współpracują z czasopismami branżowymi.

Zawody pokrewne

architekt obiektów budowlanych

urbanista

inżynier leśnictwa

technik ochrony środowiska

technik leśnik

technik ogrodnik

ogrodnik

Polecana literatura

- Brookes J., *Projektowanie ogrodów,* Hachette Livre Wiedza i życie, nowe rozszerzone wydanie 2009
- Seneta Wł., Dolatowski J., *Dendrologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006
- Neufert E., *Podręcznik projektowania architektoniczno-budowlanego*, Wydawnictwo Arkady,2007
- Chmiel H. Świdzińska M. (tłumaczenie), *Wielka Encyklopedia Roślin*, Wydawnictwo MUZA, 2005
- Marinelli J., *Wielka Encyklopedia Roślin,* Świat książki, 2007
- Filipczak J. (red.), *KATALOG ROŚLIN drzewa, krzewy i byliny polecane przez Związek Szkółkarzy Polskich*, Wydawnictwo Agencja Promocji Zieleni, 2006

Strony internetowe

- www.sztukakrajobrazu.pl – sztuka ogrodowa sztuka krajobrazu
- www.architekturakrajobrazu.info.pl – portal architektury krajobrazu